

השפעה של יישום קומפוסט על התבטאות מחלת צהבון בגפני יין - 2005

תרצה זהבי, אריק וולך

מחלות צהבון פוגעות בגפנים במספר גדול של אזורי גידול בעולם וגם בישראל, בעיקר בצפון (גליל וגולן). אין דרך לרפא גפנים מהמחלה, הנגרמת ע"י חיידק שהוא פרזיט אובליגטורי החי בתוך תאי הגפנים. הקטנת הנזק בכרמים בעולם מבוססת על הדברת החרק המפיץ את המחלה (מין שונה מקומות שונים) או על חיזוק הגפנים דבר שככל הנראה לא מרפא את הגפנים אך מפחית את התבטאות התסמינים.

בחלקות שונות בגולן בהן יושם קומפוסט נראה ששעור הגפנים הנגועות פוחת, בניסוי מסודר שנערך בזן מרלו באלוני הבשן היתה הפחתה מובהקת בגפנים הסימפטומטיות בעקבות יישום קומפוסט. בניסוי האמור הקומפוסט יושם כל שנה בתוך תעלה עמוקב (20-15 ס"מ) שנחפרה לאורך שורת הגפנים. מטרת הניסוי הנוכחי הן להזיז את הטיפול בשתי דרכים:

א. לבחון את האפשרות לישם ולהצניע את הקומפוסט בעזרת מתלם ולא בתעלה.

ב. לבחון את ההשפעה של יישום פעם בשנתיים.

שיטות הניסוי:

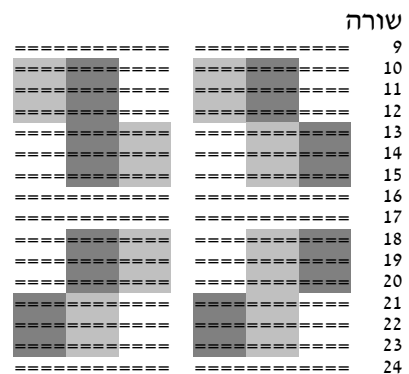
הניסוי נערך בכרם בחות פיכמן, בזן שרדונה הנחשב לזן הרגיש ביותר למחלת הצהבון. הניסוי כולל שלושה טיפולים:

יישום קומפוסט כל שנה.

יישום קומפוסט פעם בשנתיים

ביקורת ללא קומפוסט.

בשנת הניסוי הראשונה יושם קומפוסט בחלקות של שני הטיפולים הראשונים והתוכנית היא (היתה) בשנה השניה לישם קומפוסט רק בחלקות של טיפול אחד. בגלל מבנה השטח הניסוי בוצע בשמונה חזרות, כל חלקת טיפול כוללת שלוש שורות מקבילות באורך 33 מטר (החלקות גדולות יחסית בגלל פיזור לא אחיד של הנגיעות). (מפה מצורפת).

ביקורת, יישום כל שנה, יישום כל שנתיים
בדיקת שעור הנגיעות נערכה לקראת הבציר בשורה האמצעית של כל חלקה. נערכה סקירה של הגפנים וצוינה הנגיעות על סמך תסמיני המחלה.

תוצאות ומסקנות:

לא נמצאה השפעה של הטיפול בקומפוסט על שעור המחלה. עשרים וחמישה אחוז מהגפנים בטיפול הביקורת נראו נגועות לעומת 23 אחוז בחלקות המטופלות. תוצאה זו מפתיעה לעומת התוצאות שהתקבלו בניסויים דומים בעבר, שם כבר בשנת הניסוי הראשונה היתה השפעה מובהקת לטיוב הקרקע. יכולים להיות לכך מספר הסברים:

א. שיטת היישום – כאמור היישום בוצע עם מתלם שחרף את הקרקע לעומק של 5-10 ס"מ בלבד לעומת חפירת משמעותית שבוצעה בניסויים הקודמים. מבנה הניסוי לא מאפשר כרגע לבחון אם זו היא הסיבה להבדל בתוצאות.

ב. גיל הכרם. הניסויים עד כה בוצעו בכרמים צעירים יותר (8-10 שנים לעומת עשרים שנה בכרם בפיכמן).

על סמך התוצאות של שנה זו החלטנו לישם שוב קומפוסט על שני טיפולי היישום ולא "לדלג" שנה. במידה וגם השנה לא נקבל השפעה של היישום יחולק בשנה הבאה השטח המטופל לשתיים – בחלק היישום יעשה עם מתלם ובחציו ע"י חפירת תעלה ויישום הקומפוסט בתוכה.